

Et 25 års-minne:

Fire års internering i Trondhjemsfjorden

Av Gustav Niebuhr.

Erindringer fra livet ombord i hjelpekryseren „Berlin“ i Hommelvik og Lofjorden.

I slikt vær, spesielt i kuling og sterk vind fra vestlige retninger, kunde det derimot også bli ganske ubehagelig på «Einar» når denne skulde til byen, for Strindfjorden var alt annet enn å spøke med, og sjøene kunde bli nokså generende for «Einar»s vedkommende. Helt bortsett fra at sjøene vasket over dekk, og bølgene lekte med «Einar» som med et nøtteskall, kom enkelte av våre folk til byen i en tilstand så de mest lignet kloroformerte sykehuspatienter, mens deres påtenkte bytur ofte gikk i vasken. Det hendte også at fjorden var så stygg at «Einar» simpelthen måtte returnere til «Lofjorden» etter at den hadde kjempet sig halvveis frem, eller brukte i stedet for sine to timer hele 5 timer. Det var da ganske klart at våre folk på slike dager var mindre beegistret, da de bare hadde 2—3 timer til rådighet for å utrette sine ærender. Men det hjalp ikke, kl. 16.00 seilte «Einar» fra byen igjen. Tilbaketuren gikk da desto fortere med både vind og sjøgang bakfra, og båten

mer slengret fremover, for dette var den mester i. At vi hadde megen moro ombord på slike dager, behøves vel ikke å nevnes.

Angående besøkende ombord, skal jeg nevne at også disse fikk fri reise innover om lørdagene og måtte inkvartere sig for natten hos en eller annen gårdbruker. Som regel var det jo for det meste damebekjentskaper, men de som ikke hadde fri så tidlig som kl. 16.00 tok togene innover til Asen lørdag kveld for å kunne tilbringe hele søndagen ombord. Etterhvert som vi blev mer og mer kjent med befolkningen her omkring, kom også disse ombord, og det varte da heller ikke lenge før disse likte sig riktig godt ombord og det gode forhold mellom oss og bøndene utviklet sig til sist til det rene vennskap.

KAPITEL XIX.

LIVET I LOFJORDEN.

Så trist og forlatt vår nye ligge-

plass gav utseende av i de første dager og uker, åpnet der sig dog etterhvert muligheter for adspredelser for oss som vi til å begynne med ikke var opmerksom på. Vi kom dit i november, og vinteren var i anmarsj. Det første som kom i sving var skisporten, og jeg må si at den fikk fart. 30 par ski var jo ombord, men dette var jo alt for lite da nesten en tredjedel av mannskapet hadde lært kunsten. Alle som på noen måte kunde kjøpe sig et par ski, gjorde det for ikke å være avhengig av å låne ombord.

Omkring Lofjorden var nemlig et glimrende skiterreng hvor våre folk boltret sig etter alle kunstens regler. Flere og flere blev det, og det var en lyst å se de mest dristigste i ned- eller utforrenn og merkelig nok kom aldri noen til skade. De som ikke hadde noen interesse av skisporten, laget sig virkelig gode kjelker og drog i land med disse. Noen hadde slått sig sammen og oppmontert en veritabel bobsleigh efter den tids mest moderne modell. Folk i Lofjorden trodde de

var kommet i en hel annen verden da de fikk se så mange livsglade sjøfolk omkring sig rundt den ellers så avsidesliggende Lofjorden hvor ensformigheten hadde rådet i alle herrens år.

Men til tross for at der omkring Lofjorden fantes et virkelig godt skiterreng reiste allikevel en hel del til byen for å prøve Bymarken med tilhørende topper og heier.

Dette var nu vintersporten på land, men her i Lofjorden åpnet sig også andre, helt uventede muligheter, nemlig skøitesporten og senere også med seilslede, for vinteren, spesielt i 1918 var så hård at nesten hele Lofjorden dannet en eneste isflate, av hvilken grunn en masse kjøpte sig skøiter i byen. Seilsleder blev bygget ombord, og jeg må si, at eiere av slike sportsgreier opnådde en ganske bra fart, og det var en lyst å se hvor snart folkene lærte å mestre disse nye fremkomstmidler. Karene tenkte ikke engang på sitt eget behov med hensyn til mat, men var de først kommet på isen, så blev de også der inntil det blev mørkt, eller et eller annet var blitt defekt så de var nødt til å avbryte helt ufrivillig. Likedan gikk det med dem som var på skøiter. Efter eventuelle snefall gikk straks ca. 20—30 mann igang med å rense den ødelagte skøitebane og så på'n igjen.

Med all den frihet og fritid våre folk hadde nu, tenkte heller ingen mer på å stikke av, så nøytralitetsvakt var nærmest overflødig, dog efter de internasjonale bestemmelser kunde man ikke godt sløife den. Vi syntes opriktig synd i soldatene når disse trofast stod på sine poster og frøs så de hakket tenner mens svetten rente av våre folk på isen.

Men det blev ikke bare med de ellers almindelige vintersporter. Man sier «at mange kokker fordrer grøten» eller jo flere folk der er samlet til et møte, jo flere tanker og røster kommer for dagen og våre folk gjorde heri ingen undtagelse. Nye tanker dukket op og kom også straks til utførelse. En dag kom 6 mann tilsyne, bevebnet med økser, sager og fiskegreier og ba — merkelig nok ikke om landlov, men om islov — og full av forventning drog de avgårde. Disse hadde funnet ut at det måtte gå an å få hull på isen og derefter forsøke å dra fisk. Fisk stod som regel ikke på matseddelen og et ordentlig måltid fisk kunde være en god avveksling.

Det var ganske utrolig hvor tykk isen var innerst inne i fjorden. Karene hugget og saget så svetten silte nedover kroppen. Snart måtte det ene plagget efter det andre kastes, for hull i isen skulde de ha og fikk det også. Fiskesnører kom frem og pilkingen begynte, men den første dagen var de mindre heldig og blev ombord mottatt med latter og ironiske bemerkninger. Disse 6 håpefulle soldater ga sig ikke, og neste dag bar det avsted igjen, for fisk skulde de ha.

Iført tykke klær, store forede støvler og godt forsynt med mat, varm kaffe på termosflaske, samt en dram, drog de bortover isen. De var altså godt forberedt på å holde ut. Og denne dagen var hellet med dem, og ikke lang stund efter lå en sprellende stortorsk på ca. 4 kilo på isen. Glemte var alt strevet fra dagen forut, glemte var både mat og drikke samt kulde, for nu hadde de fått blod på tann og klemte iveri. Om eftermiddagen, i 3-tiden kunde vi se et underlig

Internering i Trondhjemsfjorden

Erindringer fra livet ombord i hjelpekryseren „Berlin“ i Hommelvik og Lofjorden.

mer slengret fremover, for dette var den mester i. At vi hadde megen moro ombord på slike dager, behøves vel ikke å nevnes. Angående besøkende ombord, skal jeg nevne at også disse fikk fri reise innover om lørdagene og måtte inkvartere sig for natten hos en eller annen gårdbruker. Som regel var det jo for det meste damebekjentskaper, men de som ikke hadde fri så tidlig som kl. 16.00 tok togene innover til Åsen lørdag kveld for å kunne tilbringe hele søndagen ombord. Etterhvert som vi blev mer og mer kjent med befolkningen her omkring, kom også disse ombord, og det varte da heller ikke lenge før disse likte sig riktig godt ombord og det gode forhold mellom oss og bøndene utviklet sig til sist til det rene vennskap.

KAPITEL XIX.

LIVET I LOFJORDEN.

Så trist og forlatt vår nye ligge-

plass gav utseende av i de første dager og uker, åpnet der sig dog etterhvert muligheter for adspredelser for oss som vi til å begynne med ikke var opmerksom på. Vi kom dit i november, og vinteren var i anmarsj. Det første som kom i sving var skisporten, og jeg må si at den fikk fart. 30 par ski var jo ombord, men dette var jo alt for lite da nesten en tredjedel av mannskapet hadde lært kunsten. Alle som på noen måte kunde kjøpe sig et par ski, gjorde det for ikke å være avhengig av å låne ombord.

Omkring Lofjorden var nemlig et glimrende skiterreng hvor våre folk boltret sig etter alle kunstens regler. Flere og flere blev det, og det var en lyst å se de mest dristigste i ned- eller utforrenn og merkelig nok kom aldri noen til skade. De som ikke hadde noen interesse av skisporten, laget sig virkelig gode kjelker og drog i land med disse. Noen hadde slått sig sammen og opmontert en veritabel bobsleigh etter den tids mest moderne modell. Folk i Lofjorden trodde de

var kommet i en hel annen verden da de fikk se så mange livsglade sjøfolk omkring sig rundt den ellers så avsidesliggende Lofjorden hvor ensformigheten hadde rådet i alle herrens år.

Men til tross for at der omkring Lofjorden fantes et virkelig godt skiterreng reiste allikevel en hel del til byen for å prøve Bymarken med tilhørende topper og heier.

Dette var nu vintersporten på land, men her i Lofjorden åpnet sig også andre, helt uventede muligheter, nemlig skøitesporten og senere også med seilslede, for vinteren, spesielt i 1918 var så hård at nesten hele Lofjorden dannet en eneste isflate, av hvilken grunn en masse kjøpte sig skøiter i byen. Seilsleder blev bygget ombord, og jeg må si, at eiere av slike sportsgreier oppnådde en ganske bra fart, og det var en lyst å se hvor snart folkene lærte å mestre disse nye fremkomstmidler. Karene tenkte ikke engang på sitt eget behov med hensyn til mat, men var de først kommet på isen, så blev de også der inntil det blev mørkt, eller et eller annet var blitt defekt så de var nødt til å avbryte helt ufrivillig. Likedan gikk det med dem som var på skøiter. Etter eventuelle snefall gikk straks ca. 20—30 mann igang med å rense den ødelagte skøitebane og så på'n igjen.

Med all den frihet og fritid våre folk hadde nu, tenkte heller ingen mer på å stikke av, så nøytralitetsvaktens var nærmest overflødig, dog etter de internasjonale bestemmelser kunde man ikke godt sløife den. Vi syntes opriktig synd i soldatene når disse trofast stod på sine poster og frøs så de hakket tenner mens svetten rente av våre folk på isen.

Men det blev ikke bare med de ellers almindelige vintersporter. Man sier «at mange kokker forderver grøten» eller jo flere folk der er samlet til et møte, jo flere tanker og røster kommer for dagen og våre folk gjorde heri ingen undtagelse. Nye tanker dukket op og kom også straks til utførelse. En dag kom 6 mann tilsyne, bevebnet med økser, sager og fiskegreier og ba — merkelig nok ikke om landlov, men om islov — og full av forventning drog de avgårde. Disse hadde funnet ut at det måtte gå an å få hull på isen og derefter forsøke å dra fisk. Fisk stod som regel ikke på matseddelen og et ordentlig måltid fisk kunde være en god avveksling.

Det var ganske utrolig hvor tykk isen var innerst inne i fjorden. Karene hugget og saget så svetten silte nedover kroppen. Snart måtte det ene plagg efter det andre kastes, for hull i isen skulde de ha og fikk det også. Fiskesnører kom frem og pilkingen begynte, men den første dagen var de mindre heldig og blev ombord mottatt med latter og ironiske bemerkninger. Disse 6 håpefulle soldater ga sig ikke, og neste dag bar det avsted igjen, for fisk skulde de ha.

Iført tykke klær, store forede støvler og godt forsynt med mat, varm kaffe på termosflaske, samt en dram, drog de bortover isen. De var altså godt forberedt på å holde ut. Og denne dagen var hellet med dem, og ikke lang stund efter lå en sprellende stortorsk på ca. 4 kilo på isen. Glemst var alt strevet fra dagen forut, glemst var både mat og drikke samt kulde, for nu hadde de fått blod på tann og klemte iveri. Om eftermiddagen, i 3-tiden kunde vi se et underlig

følge. Seks mann kom fremover i langsom taktgang med 4 veldige torsk slepende bak sig. Ved ankomsten til fallrepet blev de mottatt med stor jubel og hurrarop. Mange hender tok fatt og bare et øieblikk efter havnet fiskene i mannskapskjøkkenet. Under kyndig hånd blev de ferdig til neste dag, mens de 6 mann fikk sig en ekstra middag efter at de var kommet blåfrossen ombord og var tinet op.

Siden fikk disse 6 anmodning, både fra officers- og dekksofficersmessen om å skaffe fisk, selvfølgelig mot en tilsvarende godtgjørelse, hvilket de også tok imot og tjenste sig derigjennem en god ekstraskilling. Som alle kan se, var det nu nesten like livlig på selveste fjorden, som på land og harmonien kunde neppe bli bedre. Alle var tilfreds, da de ikke kunde tenke sig en mer sorgløs tilværelse.

Mens alle disse, som drev både skøite- og seilsledesport samt fiskeri var glad over at fjorden var tilfrossen, hadde vi de største vanskeligheter med båtforbindelse mellom skibet og kaien.

Her måtte nemlig til stadighet holdes en råd åpen for vår rutinebåt. Da det blev vanskelig å ro i isen, måtte vi spenne en line over til kaien, for at mannskapet kunde trekke båten igjennem isen, både frem og tilbake. Var denne råken spekt igjen om natten, måtte vår trafikkbåt «Einar» åpne råken om morgenen før den seilte til byen kl. 8. Hadde «Einar» meget proviant til oss efter tilbakekomsten og det var tykk is i råken så det var vanskelig å trekke båten over, la «Einar» sig like så godt langs siden og vi overtok provianten direkte.

(Forts.).